Diyə

Turalgil ailədə iki qardaş, bir bacı idilər. Tural sakit, həlim xasiyyətli, dalaşmağı sevməyən, dostcanlı, canıyanan biri idi. Əsas hobbisi kitab oxumaq, təbiət qoynunda təklikdə gəzmək, oğlan uşaqlarına bir o qədər də xas olmayan gülə-çiçəyə vurğunluğu idi. Buna baxmayaraq, qohum-qardaş Turalı daha çox sevirdilər.

Böyük qardaşı Turalın tam əksinə, dalaşmağa meylli, “qabağından yeməyən”, tez özündən çıxan biri idi. **Ailənin ilki olduğundan xeyli ərköyün böyümüşdü. Necə deyərlər, yetənə yetir, yetməyənə bir təpik atırdı. Tural qardaşından on yaş kiçik idi, arada bacıları doğulmuşdu.**

Hər şeyin yaxşı getdiyi günlərin birində Turalgilin ailəsinə çox dəhşətli bəd xəbər gəldi. Turalın böyük qardaşını naməlum şəraitdə kimlərsə qətlə yetirmişdi. Bu hadisəni kimin törətməsi naməlum idi. Şahidlər yox idi. Hadisədən çox gec xəbər tutulduğundan hadisə yerində də kiməsə rast gəlinməmişdi. Turalgilin ailəsi qatilin tapılması üçün çox çalışsalar da, istintaq bir iş görə, qatilin kim olmasına aydınlıq gətirə bilmirdi. Bunun əvəzinə, gündə bir şayiə yayılırdı.

(Əvvəli ötən saylarımızda)

...Turalı bir narahatlıq bürüdü. Bəlkə İncinin anası qızlarını kəndli bir oğlana layiq bilmədilər. Bu fikir bir anlığa onun beynini zəbt etdi. Az qaldı Turalın ürəyi partlasın. Bayaqdan ürəyindəki sevinc ağır bir pərtlik və kədərlə əvəzləndi.

İnci də Turalın anidən dəyişdiyinin fərqinə vardı. Gözlərini qaldırıb anasının üzünə baxanda elə bil ildırım vurdu. Anasının üzündə sanki "bu iş heç cür baş tuta bilməz" cümləsi yazılmışdı.

Anasının qəfil dəyişməsi İncini də narahat etməyə başladı. Ana, nə olub, haransa ağrıyır? Bəlkə təzyiqin qalxıb? Şəkərini yoxlamısan bu gün?... Əslində, İnci bütün bu sualları mexaniki verirdi və aldığı cavabın onun Turalla gələcəyinə təsir edəcəyindən qorxmağa başlamışdı. Anası ağzını açıb bir kəlmə də danışmadı. İncinin sualları cavabsız qaldı.

Anası üzünü pəncərəyə tutdu, gözləri kədərli-kədərli uzaqlara dikildi. Elə bil, keçmişdə baş verən hansısa bir hadisəni xatırlayırdı. İnci bir daha anasından nəsə soruşdu. Anası onu eşitmirdi, qulaqları guruldayır, gözləri qaranlıqlaşırdı. İnci anasının halının həqiqətən də pisləşdiyini gördü. Turaldan təcili yardım çağırmağı xahiş etdi, özü isə anasına həmişə qəbul etdiyi dərmanlardan verib, atasına zəng edərək, anasının vəziyyəti ilə bağlı məlumat verdi.

Tural İncinin atası ilə üzüzə gəlməyi hələ tez hesab edirdi. Bu tərəfdən də İncinin anasının belə vəziyyətə düşməsində qeyri-ixtiyari özünü günahkar bilirdi. Getməkdən başqa yol görməyən Tural təcili yardım həkimləri içəri girib xəstəni müayinə etməyə başlayanda, İncidən üzr istəyərək, onları tərk elədi.

İncinin anasının təzyiqi yüksəlmiş, şəkəri də oynamışdı. Həkim xəstənin əsəb sarsıntısından bu hala düşdüyünü deyib, lazım olan məsləhətləri verdi. Çox keçmədi, İncinin atası da özünü evə çatdırdı. Artıq həyat yoldaşı özünə gəlmişdi. İncinin anası evə göz gəzdirib Turalı görmədi, xeyli sakitləşdi. Ürəyində “Allahım, bu nə işdi, biz düşdük?!"dedi.

Sabahısı gün anası İnci ilə danışmaq istədiyini deyəndə, qızın ürəyi sancdı. Çünki anasının deyim tərzindən ciddi, xoşagəlməz bir söhbət edəcəyini bilmək o qədər də çətin olmadı. Anası İnciyə “mənim gözəl balam, bu iş baş tutan deyil, sən Turaldan ayrıl. Bilirəm, bu, sənin üçün çox çətin olacaq, amma həyatda bundan da böyük çətinliklər var", - dedi. İncinin anasından eşitdiklərinə inanmağı gəlmədi. Axı, ilk baxışdan anası Turalı bəyənmişdi. Yaxından tanış olduqdan sonra daha da dərindən sevəcəklərdi...

İnci Turalsız yaşaya bilməzdi. Odur ki, "yox, ana, mən ondan başqası ilə ailə həyat qura bilmərəm. Onsuz yaşamağı ağlıma belə, gətirə bilmirəm. Axı, niyə belə düşünürsən?! Turalın nəyi xoşuna gəlmədi? Axı, görən kimi gözlərindən gördüm ki, Turalı çox bəyəndin. Nə oldu birdən-birə? Fikirini nə dəyişdirdi?", - deyə cavab verdi. Anası göz yaşlarını saxlaya bilmirdi: "İnci, qızım, dedim, olmaz, bil ki, olmaz". İnci əl çəkmədi. Ürək ağrısı ilə, yalvarışlı bir səslə "axı, niyə? Nə üçün olmaz?", - dedi. Anasının bir sirr saxladığı gün kimi aydın idi. O, İncinin məlumatı olmayan nələrisə bilirdi. İnci yenə təkid etdi: "Mən səbəbini bilməliyəm. Yoxsa nəyə görə Turaldan ayrılım ki?!". Anası çox dedi, İnci eşitmək belə istəmədi. Onun həqiqəti öyrənməyincə, anasından əl çəkmək fikri yox idi. Anası nə qədər cəhd etsə də, İncini başından edə bilmədi.

Ertəsi gün İnci dərsə getmədi. Turaldan imtinanın səbəbini bilmədən necə gedəydi?! Turala ailəsinin ondan imtina etdiklərini necə deyə bilərdi?! Yox, bu, mümkün deyildi!

İnci anasına iltimatum verdi: “Əsl səbəbi deməsən, universitetə getməyəcəyəm".

Tural da İncinin dərsə gəlməsini istəmirdi. Qorxurdu ki, İnci "yox!" xəbəri gətirər. Onda Tural nə edərdi?!.

Tural İncini universitetdə görməyəndə xeyli sakitləşdi. Ürəyində "yəqin öz aralarında nəsə müzakirə edəcəklər" deyərək, özünə təsəlli verdi.

İncigildə vəziyyət çox gərginləşmişdi. İnci yavaş-yavaş depressiyaya düşür, anasından Turalla bağlı fikirlərinə aydınlıq gətirməyi tələb edirdi. Başqa bir yol qalmamışdı. İncinin düşdüyü acınacaqlı vəziyyət anasını narahat etməyə başladı: "Yaxşı qızım, sakit ol, hər şeyi açıb deyəcəm. Ancaq söz ver ki, bir dəlilik etməyəcəksən, Turala heç nə deməyəcəksən". İnci daha da maraqlanmağa başladı. Axı, ilk dəfə gördükləri Turalla bağlı onlarda nə kimi bir məlumat ola bilər ki? "Narahat olma, ana, səni dinləyirəm, uşaq deyiləm ki", - deyə cavab verdi. İnciyə elə gəlirdi ki, „ciddi bir səbəb yoxdur, ola bilsin Turalın hansısa bir hərəkəti anasına xoş gəlməyib, ya da onun "rayonlu" olmasına görə bu işə razılıq vermir. Amma bunların heç biri ciddi bir səbəb deyildi. Övladın xoşbəxtliyi müqabilində belə əhəmiyyətsiz şeylərə necə diqqət etmək olar ki?!

...Anası xeyli susdu. Sonra dərindən bir ah çəkib, "mənim yazıq balam...", - dedi və ağlamağa başladı. "Ana, nə olub, danış da. Niyə ağlayırsan? Axı, Turalın nəyi xoşuna gəlmədi? Niyə onunla həyat yoldaşı olmağımı istəmədin? Səbəb nədi, de, bilim də", - deyə İnci sual dolu baxışlarla gözünü anasına dikdi.

Anası gözlərini sildi. Durub özünə mətbəxdən bir stəkan su gətirdi: "İnci, qızım söz ver ki, bir dəlilik etməyəcəksən, hər şeyi sakit qarşılayacaqsan. Yoxsa bir kəlmə də danışmaram". İnci and-aman edib, anasını danışmağa inandıra bildi. Anası dedi: - "Qızım, əslində Turallgillə biz eyni kənddənik. Sən o vaxt anadan olmamışdın. Rəhmətlik qardaşınla Turalın qardaşının arasında dalaşma olmuşdu. Turalın qardaşı bıçaqla sənin qardaşına hücum etmişdi. Qardaşın Turalın qardaşının əlindəki bıçağı ondan almaq istəyib. Bu zaman süpürləşiblər və necə olubsa bıçaq Turalın qardaşının ürəyinə sancılıb. Sənin qardaşın Turalın qardaşını öldürüb. Bunu görən olmamışdı. Amma gec-tez bu işin üstünün açılacağını bilirdik. Hətta müstəntiq bir neçə dəfə qardaşını dindirmiş, bu hadisəni qardaşının törətdiyini demişdi. Atan yeganə oğlunun həbsxanaya düşməsinə heç cür razı olmadı. Ona görə, ibtidai istintaqda qardaşınla bağlı araşdırmanın dayandırılması üçün xeyli rüşvət verdi və müstəntiqin məsləhəti ilə gecəykən kənddən köçdük. Şəhərdə ünvanımızı hamıdan gizlətdik. Bilirdik ki, Turalın ailəsi bilsə, mütləq bizdən qisas alacaqlar. Biz yeganə oğlumuzu itirmək istəmirdik. Hətta atan tanış tapıb bizim ad-soyadımızı belə dəyişdirdi. Mümkün qədər o rayondan olan insanlarla uzaq durduq. Daha çox ev həyatı keçirməyə çalışırdıq. Nadir hallarda bazar-dükana özümüz gedirdik. Sonra sən doğuldun. İllər keçdikcə hər şeyin yaddan çıxacağına ümid edirdik. Qardaşının da bəxti gətirmədi. Bir gün avtoqəza nəticəsində həyatını itirdi. Sən bizim yeganə övladımızsan. Bizi həyatda saxlayan yeganə səbəbsən. Sən Turalla ailə quracağın təqdirdə bu problem necə həll olunacaq? Onlar qisas almaqdan bir an da dayanmayacaqlar. Turalgilin ailəsi bunu bilsə, heç Turalı da bağışlamazlar, sənə də sahib çıxmazlar. Ona görə, bu sevdadan vaz keç, alınan deyil".

Əvvəl İnci nə deyəcəyini bilmədi. Ailələrinin belə bir sirri uzun illər ondan gizli saxladıqlarına məəttəl qalmışdı. Qısa çaşqınlıqdan sonra İnci ayağa qalxdı: "Yox ana, bu mənim Turaldan ayrılmağım üçün bir səbəb ola bilməz. Ölərəm, amma Turaldan ayrılmaram".

İnci Turalsız yaşaya bilməzdi. Odur ki, "yox, ana, mən ondan başqası ilə ailə həyat qura bilmərəm. Onsuz yaşamağı ağlıma belə, gətirə bilmirəm. Axı, niyə belə düşünürsən?! Turalın nəyi xoşuna gəlmədi? Axı, görən kimi gözlərindən gördüm ki, Turalı çox bəyəndin. Nə oldu birdən-birə? Fikirini nə dəyişdirdi?", - deyə cavab verdi. Anası göz yaşlarını saxlaya bilmirdi: "İnci, qızım, dedim, olmaz, bil ki, olmaz". İnci əl çəkmədi. Ürək ağrısı ilə, yalvarışlı bir səslə "axı, niyə? Nə üçün olmaz?", - dedi...

(Ardı var)

AZAD